

notitie

Forum Standaardisatie

Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 96810
2509 JE Den Haag

www.forumstandaardisatie.nl

FORUM STANDAARDISATIE 20 april 2016 Agendapunt 2. Open standaarden, lijsten Stuknummer 2. Oplegnotitie lijsten

Van:	Stuurgroep open standaarden
Aan:	Forum Standaardisatie
Bijlagen:	A. Concept Toetsingsprocedure en criteria 2 0 B. Hertoetsen van standaarden op de lijst C. Forum-advies Aquo D. Forum-advies NTA9040 E. Forum-advies STARTTLS en DANE

Ter besluitvorming

*U wordt gevraagd **in te stemmen** met het volgende Forumadvies:*

1. *Nieuwe versie van de toetsingscriteria*
2. *Hertoetsen van standaarden op de lijst*
3. *Opname nieuwe versie van de Aquo Standaarden (Standaard voor watermanagement)*
4. *Verwijdering van de NTA 9040 (standaard voor ondernemingsdossier)*
5. *Aanvullend onderzoek naar STARTTLS / DANE (Standaarden voor emailbeveiliging)*

Ter besluitvorming

Ad 1. Nieuwe versie van de toetsingscriteria [Bijlage A]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met een nieuwe versie van de toetsingscriteria voor het opnemen, wijzigen en/of verwijderen van de standaarden van de lijst.

Over de toetsingscriteria

De toetsingscriteria worden gebruikt om standaarden die zijn aangemeld voor de lijst met standaarden te toetsen aan de hand van vooraf vastgestelde criteria. Deze criteria worden ook gebruikt voor een nieuwe versie, wijzigingen of een verwijdering van een standaard van de lijst. Naar aanleiding van de discussie in de Forum-vergadering van 16 december jl. over de lijst met standaarden zijn de criteria aangepast en aangescherpt.

Over de wijzigingen

De wijzigingen zitten met name in de volgende punten:

- Er is meer aandacht voor welke organisatie betrokken moeten worden bij de procedure (willers en moeters).
- Er dient duidelijker aangegeven te worden dat een nieuwe aanmelding moet gebeuren inclusief de steun van een overheidsorganisatie.
- Er is een nieuw type aanmelding toegevoegd, namelijk het wijzigen van het toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied en de daarbij behorende vragen.
- Aan de basiscriteria is een nieuw criterium toegevoegd (nu dus vier in plaats van drie). Het nieuwe basiscriterium houdt in dat er sprake moet zijn van een daadwerkelijk interoperabiliteitsprobleem. Dit criterium was eerst opgenomen in de algemene criteria. Door het naar voren te halen hopen we te voorkomen dat er standaarden in behandeling worden genomen die niet echt een probleem oplossen.
- Er wordt expliciet gevraagd naar de kosten van implementatie van de standaard en of er een business case aanwezig is (vraag 1.3).
- Er is een nieuwe vraag over adoptieondersteuning en over het aanwezig zijn van een centraal aanspreekpunt toegevoegd onder 2.6 bij open standaardisatieproces.
- Er is meer aandacht voor welke organisaties geraakt worden en welke de standaard moeten ondersteunen (en hoe ze er tegenover staan). Dit is bij het criterium Draagvlak toegevoegd.

Verder is de tekst waar nodig aangescherpt, 'ruis' zoveel mogelijk weggehaald en is geprobeerd om dubbele informatie zoveel mogelijk te voorkomen.

Ad 2. Hertoetsen van standaarden op de lijst [Bijlage B]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met bijgevoegde advies en de standaarden OWMS (metadatering overheidsinformatie), OAI-PMH (verzamelen van metadata) en XBRL / Dimensions (Financiële rapportages) te hertoetsen voor de lijst met standaarden.

Over de hertoets

In het werkplan 2016 is afgesproken dat het Forum dit jaar een aantal standaarden gaat hertoetsen die al langer dan vier jaar op de lijst staan en in de tussentijd niet meer in procedure zijn geweest of zijn geëvalueerd. Het doel van zo'n hertoets is om de kwaliteit van de lijst te waarborgen, de toepassingsgebieden scherp te houden en inzicht te krijgen in wat er speelt bij een standaard.

Inhoud hertoets

De insteek van de hertoets is niet of de standaard wel of niet op de lijst moet blijven staan. Ook is het geen reguliere toetsingsprocedure waarbij alle toetsingscriteria worden nagelopen. Tijdens de hertoets zal met name gekeken worden naar:

- een analyse van het toepassingsgebied;
- het gebruik van de standaard;
- het belang van de standaard
- opstaande adoptiepunten
- en lopende ontwikkelingen met betrekking tot de standaard.

Over de geselecteerde standaarden

OWMS: deze metadatastandaard voor informatie van de Nederlandse overheid staat sinds 2011 op de lijst. In de praktijk is onduidelijk wanneer OWMS wel of niet moet worden toegepast omdat het toepassingsgebied erg breed is.

XBRL-Dimensions: een standaard voor financiële rapportages. De standaard staat sinds 2010 op de lijst en is sindsdien niet meer getoetst. Een eis bij opname was dat de NTA (Nederlandse Taxonomie) aangemeld moest worden omdat XBRL verplicht zou zijn i.c.m. taxonomieën. Dit is nooit gebeurd.

OAI-PMH: een standaard voor het verzamelen van metadata en oorspronkelijk ingediend vanuit het onderwijsdomein. Het is een heel brede standaard en het is onduidelijk wanneer deze nu wel en niet relevant is.

Andere standaarden zijn ook besproken om te hertoetsen, maar waren minder geschikt omdat we eerst lopende ontwikkeling willen afwachten (bijv. StUF), er geen openstaande adoptiepunten zijn (bijv IFC), een ander type onderzoek beter geschikt is (bijv. een adoptie-evaluatie voor ODF) of de standaard nog niet zolang op de lijst staat (bijv. CMIS).

**Ad 3. Opname nieuwe versie van de Aquo Standaarden
[Bijlage C]****Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met
bijgevoegde advies.**

Het Forum Standaardisatie adviseert het Nationaal Beraad Digitale Overheid om in te stemmen met het opnemen van Aquo 2015-2 op de lijst met open standaarden met de status 'pas toe of leg uit en het toekennen van het predicaat 'uitstekend beheerproces' aan Informatiehuis Water voor de Aquo-standaard.

Daarnaast wordt aan het Forum gevraagd om in te stemmen met de additionele adoptieadviezen zoals benoemd in bijgevoegde Forumadvies.

Over de standaard

De Aquo-standaard maakt het mogelijk om op een uniforme manier gegevens van een object met een ruimtelijk kenmerk uit te wisselen tussen partijen die betrokken zijn bij het waterbeheer. Het vormt hiermee de digitale schakel tussen waterbeheerders: Rijkswaterstaat, provincies, waterschappen, maar ook tussen waterbeheerders en derden zoals bedrijven en onderzoeksinstellingen. Door de uniforme manier van uitwisselen zijn landelijke rapportages te maken ten behoeve van de waterkwaliteit.

Betrokkenen en Proces

Om tot het expertadvies te komen is op 2 februari 2016 een groep experts bijeengekomen om over het toepassings- en werkingsgebied van Aquo 2015-2 te discussiëren en om de standaarden te toetsen tegen de toetsingscriteria. Het expertadvies vat de uitkomsten van de discussie en toetsing samen en is als zodanig in openbare consultatie geplaatst. Er zijn zeven reacties ontvangen vanuit de openbare consultatie welke zijn verwerkt in dit Forumadvies.

Advies en gevraagd besluit

Het advies is om de nieuwe versie van Aquo 2015-2 op te nemen voor het volgende toepassingsgebied:

Binnen de functionaliteit die Aquo 2015-2 biedt, gegevensuitwisseling ten behoeve van het waterbeheer van de domeinen watersysteem (grondwater, waterbodem en (zoet en zout) oppervlaktewater), waterkeringen en afvalwaterzuivering. De standaard is toepasbaar voor de waterbeheerprocessen beheer en onderhoud inclusief inspectie, vergunningverlening, toezicht en handhaving en toetsing en monitoring.

Daarnaast is de standaard getoetst op uitstekend beheer. Hier voldoet de Beheerorganisatie Informatiehuis Water aan. Het toekennen van het predicaat 'uitstekend beheerproces' maakt het makkelijker om toekomstige versies van de standaard op de lijst aan te passen.

**Ad 4. Verwijdering van de NTA9040 Standaard
[Bijlage D]****Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met bijgevoegde advies.**

Het Forum Standaardisatie adviseert het Nationaal Beraad Digitale Overheid om: kennis te nemen van de ontwikkeling van het Ondernemingsdossier ten aanzien van NTA 9040. Ook wordt het Forum gevraagd in te stemmen met het advies om NTA 9040 per direct van de lijst met 'pas toe of leg uit' standaarden te verwijderen.

Over de standaard

De Nederlandse Technische Afspraak 9040 (NTA 9040) hangt samen met het Ondernemingsdossier-concept. Het doel van het Ondernemingsdossier is het verminderen van regeldruk voor ondernemers en het verlagen van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven door reeds beschikbare informatie zoveel mogelijk te hergebruiken. De afspraken over de informatie-uitwisseling tussen bedrijfsapplicaties van de overheid en de applicaties voor het Ondernemingsdossier zijn opgenomen in de NTA 9040 versie 1.0. De standaard is specifiek bedacht en ontwikkeld voor en door het Ondernemingsdossier.

Bij de opname van de standaard was voorzien dat er vele branchespecifieke implementaties naast elkaar zouden ontstaan, waardoor de verplichting van een afsprakenstelsel (NTA 9040) wenselijk was. Hierdoor zou worden voorkomen dat overheden die met verschillende implementaties van het Ondernemingsdossier zouden gaan werken, te maken zouden krijgen met een diversiteit aan koppelvlakspecificaties voor steeds dezelfde informatie-uitwisseling. In de praktijk is gebleken dat er naast de door het Programmabureau Ondernemingsdossier beschikbaar gestelde toepassing geen andere implementaties beschikbaar zijn gekomen.

Betrokkenen en Proces

Het ministerie van Economische Zaken heeft een verzoek ingediend tot verwijdering van NTA 9040. Na de intake is vervolgens het expertadvies opgesteld op basis van een aantal gesprekken met belanghebbenden en partijen die ook in 2012 betrokken zijn geweest bij de toetsing van de standaard. Tijdens de openbare consultatie van het expertadvies van 16 februari tot 16 maart 2016 zijn geen reacties ontvangen.

Advies en gevraagd besluit

Aan het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd om NTA 9040 per direct van de 'pas toe of leg uit'-lijst te verwijderen. Het niet tot nauwelijks gebruik van de standaard en de plannen voor toekomstige ontwikkelingen van het Ondernemingsdossier waarbij aansluiten op het dossier niet afhankelijk is van de standaard maken dat de opname op de lijst met open standaarden en bijbehorende verplichting geen toegevoegde waarde meer heeft.

Om verwarring te voorkomen over het voortbestaan van het Ondernemingsdossier wordt geadviseerd om bij verwijdering van NTA 9040 te communiceren over de standaard en niet als zodanig over het Ondernemingsdossier.

**Ad 5. Aanvullend onderzoek naar opname van STARTTLS i.c.m. DANE
[Bijlage E]**

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met het uitvoeren van een aanvullend onderzoek naar de SMTP STS-standaard (ook een standaard voor e-mailbeveiliging en een potentiële concurrent van DANE) en de mogelijke impact op het verplichten van de combinatie STARTTLS en DANE en het toepassingsgebied.

Over de standaarden

STARTTLS en DANE zijn (e-mail)beveiligingsstandaarden die kunnen worden gebruikt om een beveiligde verbinding tussen mailservers op te zetten. STARTTLS zorgt er voor dat een niet-versleutelde en daarmee onbeveiligde SMTP-verbinding geüpgrade wordt naar een versleutelde TLS-verbinding.

De toepassing van DANE zorgt er voor dat een verbinding pas tot stand wordt gebracht wanneer het DNS-record van de ontvangende mailserver is gecontroleerd door de verzendende mailserver. Hierdoor is het voor aanvallers niet mogelijk om berichtenverkeer 'af te luisteren' of te manipuleren. Gebruikers van STARTTLS en DANE moeten de verbinding verbreken wanneer er geen beveiligde verbinding via STARTTLS opgezet kan worden, maar deze wel aanwezig is volgens het DNS-records.

Betrokkenen en proces

Tijdens het intakegesprek is naar voren gekomen dat DANE in toenemende mate wordt toegepast met STARTTLS om een beveiligde verbinding tussen mailservers op te kunnen zetten. Daarom is besloten om STARTTLS samen met DANE in behandeling te nemen. Vervolgens heeft een expertbijeenkomst plaatsgevonden. Tijdens de openbare consultatie is één reactie ontvangen. Ook is tijdens de openbare consultatie een nieuwe standaard gepubliceerd, ondersteund door de grotere mailplatformen (Gmail, Yahoo, Microsoft), die een grote impact kan hebben op de adoptie van de combinatie STARTTLS en DANE. In samenspraak met de experts is het advies om hier een aanvullend onderzoek naar te doen.

Advies en gevraagd besluit

Tijdens de openbare consultatie is er een nieuwe standaard (SMTP STS) voor emailbeveiliging gepubliceerd ondersteund door de grotere mail platformen (Gmail, Yahoo, Microsoft). Deze standaard kan gezien worden als potentiële concurrent van DANE. Geadviseerd wordt om een aanvullend onderzoek uit te voeren naar deze ontwikkeling alvorens te besluiten om de combinatie STARTTLS en DANE wel of niet op te nemen op de lijst met open standaarden.